

Előfizetési árak:
 Egész évre ----- 12 frt
 Félévre ----- 6 "
 Negyedévre ----- 3 "
 Egy hónapra ----- 1 "
 — Egyes szám 4 kr. —

Kiadóhivatal:
 Pletts Fer. Pál könyvnyomdája
 Nagybecskerek, Uri-utca 276. sz.,
 hová az előfizetések és a lap
 megküldésére vonatkozó felad-
 lamások intézendők.

TORONTÁL.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Berkeztetési iroda:
 Nagy-Becskerek,
 Zápolya-utca 1-ös szám,
 hová a lap szellemi részét, illetve
 minden közlemény intézendő.
Hirdetések
 a kiadóhivatalban fogadtatnak el
 Azonkívül az összes hirdetési
 irodákban.
 Megjelenik mindennap,
 vasár- és ünnepnapok
 kivételével.

Olesó babérok.

Nagybecskerek, október 22.

Az ellenzéki pártok csatarendbe gyülekeznek, erélyes interpellációk vannak kilátásban; izgalom, megütközés és műharag ismét a legolcsóbb babérokat fogják szedni. Apponyi Albert a nyári szünet alatt eléggé ápolta pompás hanganyagát, Ugron Gábor legszebb szinpadai mennydörgését a parlament első ülésére tartogatta és Polónyi Géza a műkönyvekből egész készletet tett félre, melyeknek mindjárt az első ülésen szabad folyást akar engedni. A parlamenti babér olesó lett és mindenki siet egy tekintélyes részt félretenni belőle a maga számára, hogy annak idején a rövidlátó választók könnyen megindítható tömegének feltállalhassa. Csak egy körülmény kelt aggályt: hogy Kossuth Ferencz nem szándékozik résztvenni a bokrétaban, melyet ellenzéki körökben akarnak szedni.

Már a priori belebeszélük magukat egy tettett izgalomba, hogy később okuk legyen magukat az okosság indokaira nézve hozzáférhetetlenekké tenni. Egy csoport éretlen gyerkőc Zágrábban szerepelni akart, szemtelenkedett és botrányt csinált. Meggyalázták és bemocskolták a szerb zászlót.

Ugyanezek az utcai gyerekek merényletet követtek el a magyar zászló ellen a magyar királyi államvasutak tiszteletességének épületén és néhány horvát tanuló tényes nappal elégette a magyar nemzeti lobogót. E tényeket nem lehet tagadni és szépíteni. De Zágráb utcai gyerkőceivel mint politikai tényezővel számolni oly ötlet lenne, mely ép oly tulzott, mint igazságtalan.

Ha a zavargó csoportban egyetlen egy bajszos arcot lehetett volna látni, ha e

magyarellenes demonstrációkban egyetlen egy komolyan veendő horvát ember részt vett volna: mi lennénk az elsők, akik e tüntetéseknek komoly jelentőséget tulajdonítanánk.

Sajnálattal konstatálnók, hogy a két testvérm nemzet testvérisülése oly régóta bebizonyított egyoldalú áldozatkészség dacára és után sem következett be és hogy ideje lenne az örökös előzékenység sikertelen rendszerével szakítani.

De durva igaztalanság lenne több súlyt és nagyobb politikai fontosságot tulajdonítani a szomorú eseménynek, mint a mennyit az a valóságban megérdemel. A tény megtörtént, meg nem történtté tenni többé nem lehet. A tettesek ismeretek és egyszerű gyermekcsinnyé jellemzik a merényletet, a melynek következményeit a könnyelmű suhancok fogják viselni.

De, hogy két nemzet komoly politikai viszonyát és méltóságát pajkos utcai gyerkőcök üvöltésével tegye függővé, — komoly politikusként nem juthat az eszébe.

Mint a „Pester Correspondenz“ Zágrábról értesül, ott csodálkoznak a komoly hangon, melylyel Magyarországon a zágrábi kihágásokat tárgyalják. Ott oly kevés súlyt tulajdonítottak nekik, hogy rejtélyesnek találják, Magyarországon miért szorítják ököre a kezüket, hogy Zágrábban egy alkalmatlan legyet agyonüssenek Magyarországon komoly politikai nagyságának másképp kellene gondolkodni gyermekek kihágásairól, mint a magyar ellenzék teszi és legyet nem kellene elefánttá felfújni. Eféle események nem veszélyeztetik a viszonyt e két nemzet közt.

A szabadelvű pártban komolyan fogják fel a dolgot és a közvéleménynek, a nemzet méltóságának és öntudatának kellő elégtételt akarnak szerezni.

A zágrábi rendőrség nem felelt meg feladatának. E bajon segíteni kell. A tüntetés részeseit szigorúan meg kell büntetni és e szándékot ki kell terjeszteni a fiatalság protektoraira, felbujtóira és czinkosaira is. Többet és mást sem követelni, sem adni nem lehet. A még ugy vértézett ellenzéki interpellációknak is be kell ennyivel érniök s el kell ismerniök, hogy többet nem követelhetünk. A büntetés gyorsan el fog következni és példás lesz.

De az utca ordításáért, a suhancok üvöltéséért odaát vagy itt politikai tényező felelőssé tenni akarni, oly eljárás lenne, hogy az Magyarország reputációjának beláthatatlan kárt okozna. Ha a zágrábi utcai gyermekeknek sikerülne politikai helyzeteket teremteni és a vezető személyeknek kellemetlen pillanatokat szerezni, úgy ez csak a magyar képviselőház segítségével történhetnék, ha ez a zágrábi eseményeknek komolyabb háttér fog adni. Nem hisszük, hogy erre odaadja magát a magyar ellenzék és ha mégis, ez esetre a magyar kormány el van szánva, ezt egyszerűen lehetlenné tenni, amelyben utalni fog arra, hogy az eféle utcai kihágásokkal legméltóbban és legilletékesebben ott lehet elbánni, a hova valók. Nem a parlamentben, hanem a rendőrségnél.

A politikai babér olesó voltánál fogva azonban mégis készen kell lennünk a szörnyűködés egész hegyeire és a krokodil-könyek egész tengerére.

A „TORONTÁL“ TÁRGYAJA.

Torontálvármegye tisztujtása 1840-ben.

— A „Torontál“ eredeti tárgyaja. —

Közlő: Semsey Gyula.

Csak most nemrégiben voltunk tanui egy kis alkotmányos restaurációnak, nemsokára, december 16-án pedig általános megyei tisztujtásban lesz részünk. Ezen okból nem tartom érdektelennek a t. olvasó közönséget az 1840. évi októberi általános tisztujtással megismertetni.

Beh meg is változott a dolgok folyása rövid 55 év alatt! Annak előtte az állások legnagyobb része tisztán „nobile officium“ volt, tisztességből, a közügyek iránti érdeklődésből viselte a nemes ember a bizalomból neki jutott tisztséget, ma — bár bizalom és tisztesség is kell — mi türes-tagadás a legtöbbszörnek kenyérkereset egy-egy megyei tiszti állás.

Mikor meg a jobbágy nem volt egyenlő jogokban a nemesekkel, csak az utóbbiak intézhették az ország sorsát, folyhattak be a megye önkormányzati és autonómiai ügyeibe, csak nemesek voltak választhatók és választók, a szabad királyi városokban a polgárok.

Akkor még háromévenként voltak a választások. Napokon át tartott a restauráció, folyt a kispacitálás szóval és olykor-olykor (vagy talán gyakran is) doronggal, boros hordók csapra

ütve, iurfang, félrevezetés megengedve. Ma legföljebb egy-egy képviselőválasztás hasonlítható össze (ez is csak a kurucabb vidéken) a régi tisztujtás mozgalmával, a megyei választások nagyon megcsendesedtek, csak látszata a régi szabad választásoknak. De talán jobban is van így! Elég ellensége van a magyarnak amugy is, minek törje be egymás fejét, minek ellenségeskedjék egymással. A korszellem, a megváltozott viszonyok, a közérdek általánosabb volta, a kultura terjedése, a jogrend uralma a mai szokások mellett szól, sőt már tovább is halad: államosítást követel és akkor, ha az bekövetkezik, egy-egy tisztujtás csak a mesék vagy a történet világába fog tartozni.

1840. október hó 20-ára volt kitűzve a tiszti építészek (tiszujtás) napja, de már a július 7-iki közgyűlésen megtörténtek az előintézkedések. A restaurációnak már az év elején meg kellett volna történnie, de halasztást szenvedett az akkor fölláítani szándékolt ötödik járás miatt, továbbá, mert kormányzó főispán hertelendi Hertelendy Ignác cs. és kir. kamarás, udvari tanácsos a hongyülésen lévén elfoglalva a megyéitől huzamosabb ideig távol volt.

Az ötödik járás a törökbecsei volt, u. i. azon időköz Torontálmegye a becskerek, nagyszentmiklósi, új-pécsi és kanizsai járásokra volt osztva. A július 7-iki külön gyűlés elfogadván egy ötödik járás föllállítására vonatkozó javasla-

tot, csak elnevezését változtatta meg, ami ennyiben „a járás felosztást kidolgozó bizottmány által közép járásnak leendő nevezetése eránti j. vallatját illeti, miután azt a Karok és Rendek czélszerűbben, oly névvel, mely a haza történeteiben, de főleg a mostani kereskedési viszonyokat tekintve majd egész Európában is ismeretes, kívánák megneveztetni, abba állapotának meg, hogy érintett járás Török-Becsei járásnak neveztessek.“ Mely határozatból kitűnik, hogy Török-Becse akkortájt mint kereskedelmi és nagy forgalmu város volt ismeretes Európában.

A tiszti építészek napjának kitűzése és a választások előkészülete tekintetében elnöklő főispán következőket terjeszté a gyűlés elé: „... részint, hogy a törvénynek és ebből folyó főkörmányzói tisztejnek, részint pedig a megyei Karok és Rendek minden alkalommal teljesíteni öhsjtő kívánatának eleget tehessen, annak határidejét, figyelmeztve azonban a mostan beálló mezei munkának legforróbb szakara, valamint azon előkészületekre, melyek e végre minden pontossággal teljesített ki kívánatnak, most elhatározni szükségesnek tartja, ugyanazért e végre f. évi october 20-án, mint mikoráig tágulván a mezei munkának veritekesebb fáradságu foglalatossági, a nemesi rend is érzékenyebb idővesztés nélkül ebbeli jogának gyakorlatában eljárhat, de az ide megkivántató összeírásoknak megtételére kinevezendő választmányok is felbízatásuknak minden tekintetben eleget teendhetnek“ említett napra kitűzi a választásokat.

Főhívás

Délmagyarország kereskedelmi köreihez.

Nagybecskerek, október 22.

Ama számos baj, melyeknek sulya alatt különösen a vidék gyarmat-, fűszer-, vegyesáru- és detailkereskedői szenvednek és melyek a vidéki kereskedelem fejlődésének újjában állanak, előtérbe tolták az érdekelt körök országos kongresszusainak tervét. Ezen terv immár kézzel fogható alakot is nyert.

Az ország összes kereskedelmi és iparkamaráival egyetértőleg még ez év folyamán Budapesten Magyarország gyarmat-, fűszer- és vegyesáru-kereskedőinek országos értekezlete fog tartatni, melynek tárgysorozatára eddig a következő pontok állítottak:

1. a cukorfogyasztási adó kérdése;
2. a szeszadó és a szeszamonopolium kérdése;
3. a napi piacokon üthető kereskedés mérveinek meghatározása;
4. a házaló kereskedés törvényhozási szabályozása;
5. intézkedések a vándorügynökök üzemelési ellen;
6. a kereskedelmi és iparosztály képviselők az adóállomás és főszozlamlási bizottságokban alkalmas szakfőnökök által, kiket a kereskedelmi és ipartestületek neveznek meg;

7. kötelező kereskedői testületek létesítése oly városokban, melyekben legalább 50 kereskedő létezik;

8. a kereskedelmi alsó- és felsőfokú szakoktatás reformja;

9. a kereskedői képesítés kérdése;

10. a kereskedőház és utazója közötti jogviszony törvényes szabályozása oly módon, hogy az utóbbi által kötött ügyletek feltétlen joghatályúak legyenek;

11. a hírlapi hirdetések bélyegdíjának leszállítása és a hírlapokhoz mellékelte árjegyzékek bélyegmentessége;

12. a 10 forintig terjedő számlák bélyegmentessége;

13. a vasárnapi munkaszünet kiterjesztése az állami egyedáruság tárgyaira;

14. a kártya-elárusítás vizsgálatának és a löpor-elárusítási kimutatásoknak megszüntetése;

15. a kartelszerződések törvényes eltiltása.

Másrészt a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara, az ottani kereskedők kívánságának megfelelően, fölvetette a detailkereskedők még ez év folyamán megtartandó országos kongresszusának eszméjét, mely a vidéki kereskedelem hanyatlásának okai, az azok elhárítására szolgáló legalkalmasabb eszközök és házalási törvény módosítása, a vándoripar és az utazó ügynökök

jogainak az ipartörvény 50. §-nak megfelelő módosítása által történendő szabályozása felől tanácskoznék.

Azon rendkívüli fontosságnál és gyakorlati jelentőségénél fogva, melylyel a két országos értekezletre fölvetett kérdések bírnak, a temesvári kereskedelmi és iparkamara folyó hó 14-én közös ülésében hozott határozata alapján szükségesnek tartja, hogy a kamarakerület érdekelt köreit főszozlítsa, miszerint a felsorolt kérdéseket beható tanulmány tárgyává tegyék és a két országos kongresszushoz — melyeknek határidejét kamaránk annak az előkészítő bizottságok által történendő megállapítása után kellő időben közölni fogja — minél számosabban képviselőket jelentenek be, hogy kamarakarületünk ezen fontos értekezleteknél méltó, impozáns módon legyen képviselve.

Hogy az előkészítő bizottságnak kellő időben bejelentessük ama pontokat, melyeket kereskedelmi köreink eme kongresszusok napirendjére kívánunk tűzni, kérjük Délmagyarország tisztelt kereskedelmi köreit, hogy esetleges kivánságaikat legkésőbb f. évi november hó 1-ig velünk közöljék.

A kereskedelmi és iparkamara
Temesvárott, 1895. október hó 17-én.

lovag Vest Ede
elnök.

Mága János
titkár.

HIREK.

Tájékoztató.

Október 23. nagybecsk. tanító-főkegyel. őszi gyűlése
November 11. A t. h. é. v. rk. közgyűlése.

November 17. A nagybecsk. szőnyeggyár közgyűlése

A gőzfürdő naponta reggeli 5 órától nyitva van; nők részére kedden és pénteken délután.

A Ganz-gyár építési irodája az Uri-utcán, a Schuwer házban van.

— A zárda köréből. Kling Mária Hermina, a Miaszonyunkról nevezett iskolanővérek vezérfőnöknője tegnap este dr. Friesz Frigyes spiritalis, pápai kamarás kíséretében Nagybecskerekre érkezett az itteni leányzárda látogatására. A zárda főbejártánál fogadta a főnöknő, Mária Angelika és a nővérek kíséretében a kápolnába vonultak, hol a növendékek kara hymnuszt énekelt tiszteletére. Ma reggel 7 órakor mise volt a zárdakápolnában, melyet dr. Friesz cselebrált. Délután a vezérfőnöknő meglátogatta a felső-, alsó- és népiskolákat, 10 órakor pedig zárt jellegű ünnepélyre gyűltek össze, melyen a zárda két legkisebb bennlakó növendéke, Reitter Edithke és Erdődi Ilona köszöntötték fel a magas rangú apácát.

A nemesi lajstrom összeírását annál is inkább szükségesnek találja, mert nemcsak a megye nem bír egy rendes nemesi lajstrommal, hanem „visszapillantva a mult cselekre is, hogy a voksoláshoz, nagyobb számu oly tagok is járulnak, kik eme szép jognak gyakorlására, még törvényszerűleg még alkalmatosak nem voltak“ ennek kikérülhetése végett „a helyek színein“ munkálkodó küldöttség „a nemesi oklevelek elvállalható alakban előmutatása“ mellett a lajstromba „nemesak a voksolással birhatási kort elérők de mind a két nemen levő kiskorúak“ is, ez utóbbiak életkora szükség esetén egyházi anyakönyv betekintés mellett megállapítva és kitüntetve legyenek.

Elrendeli továbbá, hogy „a munkálkodó választmány elnökei, oly részrehajlatlan tagok legyenek, kik ellen bármi tekintetben is kifogást tenni ne lehessen, a hozzájuk járulandó járásbeli egész törvényes bizonyosság pedig csak annyiban legyen befolyással, a mennyiben az összeírás alkalmával a rendnek fentartása megkívánandja“.

¹ A magyar közjog a nemesi körieknek is engedett befolyást a közügyekre. A nemesi örvége a nemzetgyűlésen, valamint a megyei választásokon és üléseken megbízottjai által képviselést magát. Kiskorú nemes leányok, kiknek füstvérek nem volt, így a nemesi birtok örökösei voltak, szintén megbízottai (többnyire gondnok) által gyakorolták nemesi jogukat a választásokon. Ezért van említve fentebb, hogy mindkét nembeli kiskorú összeírassék.

A küldöttség az összeírásokat szeptember hó 9-ére kitűzött rendes közgyűlésre bevégezni és bemutatni tartoznak, mikor is az egy központi küldöttség által megvizsgáltatván és felülbírálván a voksal bírók lajstromát külön elkészíti és a „közönség eleibe terjeszti“. Ezen központi küldöttség „köréhez tartozand egyszerűsmind a tisztai építészék rendjének kidolgozása figyelmeztetve különösen a szavazási legközönségsabb módra is úgy, hogy az elhárítva minden közbenjehető rendtelenséget és az e tekintetbeni honni alkotmányos rendszernek díszit valóban lealacsonyító kicsapongásokat, azon komolyággal, melyet ily nemzeti szép jog gyakorlása méltán kívánhat, eszközöltessék“.

„Mi czélből is az összeírásnak megtételére a nagy-szent miklósi és becskerekai járásokba gróf Szapáry József ő nagyságát, az új pécsi és ókanizsaiba pedig puchói Marczibányi Lajos² táblabíró urat, kiknek egyszerűsmind a mult építő székre készített összeírások is kiadandók lesznek, a központi (törökbecsei?) és beodrai Karácsonyi László³ másod alispán elnöke alatt tartandóra pedig Karácsonyi Sándor, ittebei Kiss Antal és Karátsony István kir. tanácsosokat, ugyszinte az összeírást eszközöndő választmány mindkét

² Alapítványairól emlékeztetés és híres maeczenás.
³ 1836-45. másod-, 1845-47. első alispán, 1848-61. és 1865-70. főispán.

— Az anyakönyvi hivatalból. A nagybecskerekai anyakönyvi hivatalban legújabbban a következő bejelentések történtek:

Házasságra léptek:

Schmidt Frigyes kőműves (róm. kath.) Pelaszról és Klein Erzsébet (róm. kath.) Nagybecskerekéről.

Milítjev Pal (g. keleti) végszett papnővendék Tomaseváczról és Nikiforovics Katalin (g. keleti) Nagybecskerekéről.

Sohn Jakab (róm. kath.) kőműves Nagybecskerekéről és özv. Tulikopf Erzsébet Begaszentgyörgyről.

Kovács Gedeon (izraelita) ruhakereskedő Nagybecskerekéről és Singer Sarolta Troppauból.

Születtek:

Október 16. Szauer Balázs földműves (róm. kath.) Magdolna nevű leánya.

— 17. Steyer Fülöp József földbirtokos (róm. kath.) Károly nevű fia.

— 22. Rácz Frigyes földműves (róm. kath.) István nevű fia.

Megtáltak:

Október 21. Miletics Vladimir szücs (g. keleti), 90 éves korában aggaszályban.

— A nagyikindai katonaszökevény. A budapesti rendőrség elfogott egy katonaszökevényt. A rendőrség kiderítette, hogy az illető Abraham Agoston 24 éves borbélylegény, a ki 1894. június havában szökött meg Nagy-Kikindán állomásozó huszárezredétől Belgrádba, de azután megint visszajött Magyarországra és Aradon jelentkezett a katonaságnál. Persze rögtön leucukták, de a börtön nem tetszett neki és megint megszökött. Először feljött a fővárosba, onnan pedig Fiumébe, Triesztbe, Velenczébe ment, majd Genuában főszozlott egy amerikai hajóra, de Brémában kiszállott. Itt tartózkodott egy darabig, de azután elfogta a honvagy és bazajött Budapestre. Minthogy lakása nem volt, bebújt a fertőtlenítő intézetben egy kemenczébe. Mikor itt fölfedték, menekülni igyekezett. Utczáról-utczára üzték, miközben fölmászott az Ernyő utca 10. sz. ház tetejére, a honnan mikor nyomába jöttek leugrott, de rosszul járt, mert lábát törte és össze-vissza zuzta magát. Így azután elfogták s a rendőrség átadta a katonai hatóságnak.

— Baleset a waggongyárban. Az aradi waggongyárban oly gyakran ismétlődő balesetek száma tegnap ismét szaporodot egygyel; Fink Lajos munkásember járta meg. Munkaközben ugyan bal keze a kerek közé került, amelyek azt egészen összezuzták.

— Az anyakönyvvezető — mint szónok. Szabad-e az anyakönyvvezetőnek a házasságkötés alkalmával beszédet intézni a házastelekekhez? Ezt a kérdést intézte Borsodvármegye alispánja a belügyminiszterhez, ki erre egy külön rendeletben arról értesítette az ország összes anyakönyvvezetőit, hogy ez eltiltva ugyan nincs, de nem tartja ajánlatosnak a külső-beszédek tartását is így azoknak elmaradása a legcélszerűbb.

elnökeit, továbbá hertelendy Hertelendy Miksa (országgyűlési követ), zombolyai és janovai Csokonics János, Hegedüs Pál táblabírákat, Gyertyánffy János (ki a becskerekai színházat építette) főpénztárnokot, Nagy János főjegyzőt, bátfai Trifunác János főügyészt, Szathmáry Sámuel főmérnököt, Rákóczi Parcheuch György, Fodor Károly (ki egyuttal követ is volt Szapáry József grófnak követi tisztségéről 1839. szeptemberben történt lemondása után), Oexel János (Rónay Jenő főispán atyja. A családnak ezen év augusztus havában engedélyezettett nevüknek régi nemesi-gök megtartása és zombori előnév használata mellett Rónayra való átváltoztatása) fő-, Sztojanovits Mihály alszolgabírókat, Daniel Kristóf esküdtet és Oexel Móríc (1848-1861. alispán, 1871-1873. főispán) másod aljegyzőt, mint tollvivőt kinevezni méltóztatott.“

„Valamint szives, ugy valóban hála érzesel is veszik a megyei karok és rendek a méltóságos Főispán ur ő nagyságának, mint ezen egyedül a törvény szükségének megtartására s a közjó, ugy legmagasabb királyi szolgálat előmozdítását czélul hordozó intézkedéseit, — és ugyanazért azokba, mint a honni törvényes alkotmány öregbítésére és a megyének, valamint díszére, ugy javára is szolgálókban, részükrol is tökéletesen meggyugodván, e végzést teljesítés végett stb. stb. kiadni határozók“.

(Folytatása következik.)

— **Temesvármegye közgyűlése.** Temesvármegye törvényhatósági bizottsága folyó évi október hó 28-án d. e. 11 órakor rendkívüli közgyűlést tart, melynek fontosabb tárgyai közül mint megynket is érdeklők, felemlítendő: A temesvár—nagy-szentmiklósi h. é. vasúttársaság kérvénye, a hátralékos 25,000 frt kifizetése iránt. — A zsebely—bócai h. é. vasút segélyezése Gilád község által.

— **Gyerkőcz-csiny.** Szász-kabányán magokat az intelligenciához számító roman fiatal emberek olcsón akarván mulatni, mulatságuk tárgyává tették a magyar nemzet legnagyobb, legszabadelvébb vívmányát, a polgári hazaságot. A jó madarak egyike felvette a (roman) nemzeti színű jelvényt és a polgári anyakönyvvezető szerepét vitte. Azután megjelent előtte a házaspár tanuival és ő a jelenlevők óriási gaudiuma mellett a legnagyobb komolysággal végezte a polgári esketést. A szászok oláhok napokon keresztül mulattak a sikerült „heccező“-en, az illetékes hatóság azonban remélhetőleg el fogja venni a kedvöket a törvény szentségének kifigurázásától.

— **Heine nővére.** Heine Henriknek, a nagy poétának nővére, Sarolta, tegnap ünnepelte Hamburgban kilencvenhatodik születésnapját. Ebből az alkalomból ezer kétszáz üdvözlő iratot kapott a világ minden részéből.

— **Betörés.** Oravicán tegnap este éjjel betörték özv. Demetrovitáné szü. Maria asszony lakásába és az egyik szekrény felfeszítésével 1000 frt készpénzt és számos ékszertárgyat loptak el tőle. A lopást a később hazatérő lakók rögtön észrevették és még ugyanazon éjjel sikerült két gyanús embert elfogatni, a kik közül az egyik beismerte a betörés elkövetését.

— **Az ozorai csendőrgyilkosság ügyében** folyó hó 18-án kezdte meg a végtárgyalást a pancsovai kir. törvényszék. A vadhatóság Liffa Györgyöt és Marcut gyilkossággal vádolja, mint akik a két csendőrt szándékkal agyonlőtték. — A törvényszék a tárgyalást szombaton elnapolta és azt folyó hó 23-án Ozorán a helyszíni szemle megejtése után folytatják illetve befejezik.

— **Leégett község.** Óriási tűzveszély lett áldozata Bezered szabolcsmegyei község, mely csaknem utolsó házaig porig hamvadt. A tűz tegnap délután öt órakor ütött ki, mielőtt a munkabiro nép a mezőn volt elfoglalva őszi munkájával. A tüzet vigyázatlan gyerekek okozták felgyújtva egy kazant, melyről a tűz rakapott a szomszéd házra s csakhamar lángba borította a fel táut. Mentésre gondolni se lehetett; mire a nép a mezőről hazafutott, minden langban állott. A fau nyomora óriási, a nép még legszükségesebb holmiját se tudta kimenteni a házakból. Egy asszony az óriási tűz láttára megőrült, egy másik nő pedig a lángok közé akart rohanni. Het órák érkeztek meg a tűzoltók, akik hosszú küzdelem után végre határt vetettek a lángoknak. A kar 150,000 forint.

— **Szaj- és körömfájás.** T. Becseről és Karlováról értesítik a nikindai rendőrséget, hogy ott a szaj- és körömfájás a marhaállományban járványszerűleg fellépett.

TAVIRATOK.

Országgyűlés.

(A képviselőház ülése 1895. október 22-én.)

Budapest, október 22. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A képviselőház környeke már jóval az ülés megkezdése előtt mozgalmas képet nyújtott. A közönség sűrű csoportokban aita körül a képviselőház kapuit, az érkező minisztereket zajos eljenzessel fogadva.

A Ház képe is a legmozgalmasabb napokra emlékeztetett. A karzatok zsutolásig megteltek, a képviselőház tagjai majdnem teljes számban megjelentek.

Az elnök pont 12 órakor nyitotta meg az ülést.

Bánffy báró miniszterelnököt belépésekor a szabadelvű párt eljenzessel fogadta, míg az ellenzék köréből egy-egy „hoch“ és „zsivió“ kiáltások hangzottak.

Első szonok Kossuth Ferencz volt, a ki nagy enfázissal kiáltott fel, hogy: Minden magyar vére forr szegyenében, ha a zágrábi botrányokra gondol. Nem a zászlóserelem maga a fő, hanem a király

nyilatkozatai Zágráiban. Kérdi Bánffy miniszterelnököt, miért nem ítélte el ő felsége keményebb szavakkal a zavargásokat?

Elnök a holnapi napirendre a budapesti büntető törvényszék felállításáról szóló javaslatot indítványozta kitűzni, a mire az ellenzék körében nagy zaj és hangos „nem fogadjuk el“ kiáltások törték elő.

Ugron Gábor felszólal, hogy mikor a magyar zászló meggyalázásáról van szó, más egyébről, mint erről tanácskozni nem lehet. Nem hagyhatjuk — ugymond — a nemzet sorsát azok kezében, a kik ily alkalmakkor nem bírnak a kellő erélylyel a nemzet méltóságát megvédelmezni s a kiből kiveszett a maguk és nemzetük iránti minden önérzet.

Jókai izgatottan ugrik fel megfenygetve öklével Ugront: Kik azok, nevezze meg őket! (Óriási zaj.) Jókai folyton ismetli: Kik azok?

Elnök Jókait megint, Ugront pedig figyelmezteti, hogy a tárgynál maradjon és a napirend megállapításához szóljon. (Zajos közbekiáltások ellenzéki oldalról: Nem szabad holnap mást, mint a zágrábi dolgot tárgyalni.)

Bánffy miniszterelnök zajos tetszés mellett rámutat azon visszáságokra, melyek abból erednének, ha ő a házszabályok határozott rendelkezése ellenére most azonnal válaszolna a felvetett kérdésre. Apponyi Albert gróf ugyis bejelentette mára sürgős interpellációját, majd arra fog felelni.

Elnök óriási zaj között elrendeli a szavazást.

Az ellenzék névszerinti szavazást követel, a mit Szilágyi Dezső nem akarta megengedni, mert a névszerinti szavazást nem az elnök, hanem Ugron indítványára kérték, mire ismét kitört a vihar, Ugronék toporzékolva kiabálják: Csalás, hamisítás!

Egymásután ugranak fel Beöthy, Madarász, Olay, Lukács, hevesen kiabálva az elnök felé.

Josipovich miniszter a jó barátság nevében mérsékletet és higgadságot kér. A botrányt — ugymond — csupán iskolás-diákok követték el.

Ezután ismét kitör a vihar a szavazás kérdése fölött, mire az elnök nagy zaj közepett az ülést felfüggeszti.

Szünet után az elnök mégis elrendeli a névszerinti szavazást s a többség Szilágyi indítványát fogadja el, hogy Apponyi Albert gróf három óra előtt nem interpellálhat.

Az ülés egész folyamát élénk figyelemmel kísérte a karzatról Khuen-Héderváry horvát bán, a zágrábi polgármesterrel.

A pápa egészsége.

Budapest, október 22. (A „Torontál“ eredeti távirata.) XIII. Leó pápa egészségi állapotáról a mult het utolsó napjaiban aggasztó hírek voltak elterjedve. A Figaro azonban ma érkezett számában kijelenti, hogy ezen hírek teljesen alaptalanok. A pápa ez idő szerint agg korához mérten a lehető legjobb egészségnek örvend, szokásain éppen semmit sem változtatott és a pénteki nap folyamán is több óráig tartó nyilvános kihallgatást adott.

A német császár emléktemploma.

Budapest, okt. 22. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Berlinből telegrafálják: Ma délelőtt 10 órakor szentelték be ünnepélyesen a Frigyes császár emléktemplomát a császári par, a császári hercegek, hercegnők valamint az itt időző fejedelmi személyiségek jelenlétében. Vollner tanár, a templom építője átadta a kulcsokat. A

fejedelmi vendégek bevonultak a templomba, mire Hagenau lelkész ünnepi beszédet mondott. A beszéd végeztével a főszuperintendens megáldotta a jelenvoltakat. A csapatok elvonulása után ő felségeik visszahajtottak a kastélyba, hogy 12 órakor az Augusztá császárné szobor leleplezéséhez menjenek. Mikor a lepel lehullott a szoborról, Zelle polgármester éltette a császárt.

Uj érdemrend Szerbiában.

Budapest, okt. 22. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Belgrádból jelentik, hogy Sándor király új érdemrendet alapított a mezőgazdaság terén szerzett érdemek jutalmazására. Az érmet aranyban és ezüstben adják és zöld szalagon fogják viselni.

Jászai Mari pöre.

Budapest, okt. 22. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Elnök emlékeztetben van még az az eset, midőn Jászai Mari asszony, a nemzeti színház jeles tragikája Szohner Olga kisasszonyt a „Bánk-Bán“ előadása alatt tetleg bántalmazta. Szohner Olga bepanaszolta Jászai Mari asszonyt, a kit azonban a járásbírósg felmentett. Szohner kisasszony azonban nem nyugodott bele az ítéletbe, hanem megfélebbezte. E felebbezéssel ma foglalkozott a törvényszék, melyen Tóth Ernő kir. táblabíró elnökölt. Az 1 és fél órát igénybe vett tárgyalás vége az lett, hogy Jászai Mari asszonyt 50 frt pénzbüntetésre ítélték, — nem vévén tekintetbe tehát a jogász szempontból az első bíróságnál mérségsül felhozott játékközbeni öntudatlan állapotot.

Az osztrák államvasutak bevétele.

Budapest, október 22. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Bécsből telegrafálják: Az osztrák államvasutak és az állami üzemben levő maganvasutak bevételei folyó évi szeptemberben 8.884. ezer 213 frt, vagyis 456 ezer 616 frttal többet vettek be, mint 1894. szeptemberben. Az összes bevételek január 1-étől szeptember végéig 868 millió 578 ezer 981 frtra vagyis 1 millió 96 ezer 122 frttal többre ruának mint a mult év megfelelő időszakában. A személyforgalom bevétele 170 ezer 292 frttal csökkent.

Kereskedelmi mérleg.

Budapest, október 22. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Bécsből jelentik: Az osztrák-magyar vámterület külkereskedelméről szóló szeptemberi kimutatás szerint a behozatal 56.2 millió, tehát 3.7 millióval több volt, mint 1894. szeptember havában; a kivitel 66.1, tehát 9.3 millióval kevesebb mint 1894. szeptemberben. 1895. január-szeptember hónapban a behozatal 540.4 millió, tehát 30.2 millióval többet tett ki, mint a mult év megfelelő időszakában. A kivitel 536.2 millió, tehát 37.2 millióval kevesebb volt, mint tavaly ugyanazon idő alatt.

Kegyelem az örmény zavargóknak.

Budapest, október 22. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Konstantinápolyból jelentik: A legutóbbi véres események alkalmával Konstantinápolyban, Radostán, Trapezuntban és más helységekből letartóztatott örmények legtöbbször a szultán meg fog kegyelmezni; a szandékát közölte a szultán az orosz nagykövettel, kit legutóbb hosszabb kihallgatáson fogadott.

Diphtheritis Cyprus szigetén.

Budapest, október 22. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Szmirnából jelentik: A diphtheritisz járványszerűleg lépett fel és igen veszedelmes jelleget öltött. A legtöbb esetben a szérum hatástalannak bizonyult. A járvány majdnem az egész Cyprus szigeten pusztít. Nikóziában a palaskevi kolostort kórházzá kellett átalakítani, mert a vár összes kórházai zsúfolásig telvék betegekkel.

46863. sz. 1895.

Torontálvármegye alispánjától.

Árlejtési hirdetmény.

Torontálvármegye alispánja részéről ezennel közhirrét tétetik, hogy a vármegye szolgálatában álló hajduk, tiszti legények és hivataloszolók 1896—1902. évi egyenruházati szükségletének biztosítására folyó évi december hó 12-én délelőtt 10 órakor a vármegye székházának alispáni kistermében nyilvános árlejtés fog tartatni.

A szállítandó ruha-szükséglet a következő:

- 52 darab köpenyeg
- 1 " atilla
- 18 " mente
- 18 " huszárka
- 66 " magyar nadrág
- 58 " zubbony
- 52 " mellény
- 18 " szürke kabát
- 74 " pantalló
- 87 " nyári zubbony vitorlavászonból
- 89 " " nadrág
- 52 " sapka
- 52 " nyakkendő.

Megjegyeztetik, hogy az alkalmazottak köpenyegét 3 évenként, mentét pedig 2 évenként kapnak újat. A köpenyegekből 19 drb fehér és 33 drb barnaposztóból, a mellényekből 33 drb barna, 18 drb kéksárga csiku és 1 drb piros posztóból. A pantallonokból 38 drb kék és 36 drb jobb minőségű szürke posztóból; az atilla, menték, huszárkák, zubbonyok és magyar nadrágok kék posztóból, a sapkák vörös posztóból, a szürke kabátok jobb minőségű szürke posztóból készítenők; a 66 drb magyar-nadrág közül 36 drb sárga sujtással; a sapkák közül pedig 18 drb arany sujtással átandó el.

Felhivattak tehát mindazok, kik a fentebb körülírt ruhaneműek szállítására vállalkozni akarnak, hogy 400 frt bánatpénzzel vagy óvadékképes értékpapirokkal ellátott írásbeli ajánlataikat az árlejtést megelőzőleg egy nappal Torontálvármegye alispánjához nyujtsák be.

Az árlejtés folyama alatt a bánatpénznek vagy óvadékképes értékpapiroknak letétele mellett szóbeli ajánlatok is elfogadhatnak, s a szállítás annak engedtetik át, a ki a legelőnyösebb ajánlatot teszi.

Az ajánlatnak minden egyes ruhadarab egységárát s a főösszeget is magában kell foglalnia épen azon oknál fogva, mert nem az összes ruhaneműek rendeltetnek meg minden évben.

A legelőnyösebb ajánlatot tevővel a vármegye alispánja szerződést köt, mely az ajánlatot tevőre azonnal kötelező erő-

vel bír, a vármegye alispánjára nézve pedig csak akkor, ha az a megye törvényhatósági bizottsága által jóváhagyatik; az kívül a szerződés megkötötték, óvadékként 500 frtot tartozik letenni készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban a szerződés tartamára.

Ajánlatot tevők tartoznak a szállítandó ruhaneműek posztójának mindenikéből mintákat bemutatni, azokat zsinórral átfűzni és ezek összekötött végét saját czégtük pecsétjével lepecsételni. A posztók csakis magyarországi gyárakból valók lehetnek, mely körülmény kívánatra alkalmas okmány által is igazolandó.

Vállalkozó tartozand a megrendelt ruhaneműeket a megrendelés napjától számítandó 60 nap alatt kifogástalan minőségben és mennyiségben a vm. gazdasági bizottságának átadni, ellenesetben a vm. alispánjának jogot ad arra, hogy azokat vállalkozó kárára és veszélyére bárki mástól és bárminő feltételek alatt egészben vagy részben beszeresse; vagy pedig köteles vállalkozó a szállítás határidejének letelte után minden napra a tényleges szállítás bekövetkeztéig 20 forint kötbért fizetni, ugyanazon jog illetendi meg a vm. alispánját akkor is, ha a szállítás megtörtént ugyan, de a szállítmány egészben vagy részben miót a szerződésnek meg nem felelő a gazd. bizottság által visszautasítottatik.

A vállalkozóval megkötendő szerződés jogilletékét a vállalkozó tartozik fizetni, nemkülönben a kereseti összegek után járó bélyegilletéket is.

Minden egyéb részletes feltételek Zsiros Mihály m. főszámvevőnél tudhatók meg a hivatalos órák alatt.

Kelt N.-Beeskerek, 1895. évi október hó 15-én.

Alispán távol:

Br. Feilitzsch,

m. főjegyző.

(820—21)

(Utánnomat nem díjaztatik.)

Szép lakás

Gradnucza 9. szám alatt, mely 2 utcái és 1 udvari szobából, konyha, éléskamra, fűskamra stb. áll, folyó évi november 1-től, esetleg azonnal bérbe adandó.

Bővebb felvilágosítás a házban, vagy Haidegger Ödön kereskedő ur házigazdánál nyerhető.

(822—31)

2188. szám kir. v. 1895.

Arverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. és 120 §-a értelmében ezenel közhirrét teszi, hogy az antalfalvai kir. járásbiróság 5634. polg. 1895. számú végzése által **Danon Z. Salamon** lakos valamint a többi alap és felülfoglaltatók javára **Urcsevics Emanuel** st. jarkováczi lakosok ellen 977 frt 44 kr tőke, ennek 1895. évi június hó 25-ik napjától járó 6% kamatai, — 1/8% váltódij, eddig összesen 30 frt 04 kr perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bírósággal le- és felülfoglalt és 700 frtra becsült butornemű, buza, és csikóból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek az antalfalvai kir. járásbiróságnak 7128./polg. 1895. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínen, Jarkovácson adósok lakásán leendő eszközzésére 1895. évi november hó 5-ik napjának délelőtt 10 órája határidőül kitűztik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a leg-többet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Antalfalván, 1895. évi október hó 9-ik napján.

Gunicz Béla,

kir. bir. végrehajtó.

(823—11)

2758. sz. kig. 895.

Pályázati hirdetmény.

Torontálvármegye tekintetes törvényhatósági bizottságának 548/894. számú határozatával rendszerezett antalfalvai kör-állatorvosi állás betöltésére ezennel pályázatot nyitok.

Felhivom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy képzettségüket igazoló okmányokkal kellően felszerelt kérvényüket hozzám 1895. évi november hó 30-ig beadják.

Ezen állással 400 frt évi fizetés, valamint a szabályrendeletben megállapított díjak vannak összekötve és a körhöz tartozik Antalfalva székhelyen kívül Ozora, Tomásevác, Lajosfalva, Idvor, Jarkovác, Tor-Sziget és Számos község.

Kelt Antalfalván, 1895. évi október hó 18-án.

Fóris,

h. főszolgabíró.

817—3.3

H i r d e t é s e k

felvétetnek

e lap kiadóhivatalban.